

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye’de sanayide yaşanan ara eleman krizinin nedenlerinin araştırılması; mesleki ve teknik eğitimin niteliği, sanayi-okul iş birliği, organize sanayi bölgelerinin işgücü ihtiyacı, MESEM uygulamaları, çıraklık ve staj süreçleri, gençlerin sanayi mesleklerine yönelme eğilimi, ücret ve çalışma koşulları, iş sağlığı ve güvenliği, öğretmen ve atölye altyapısı, beceri uyumsuzluğu, diplomalı işsizlik, ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin durumu, kadınların sanayide istihdamı, göçmen emeği, bölgesel işgücü açıkları ve kamu kurumları arasındaki koordinasyon eksikliklerinin tespit edilmesi; sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli ara eleman gücünü yetiştirecek, gençlere güvenli ve insana yakışır çalışma imkânı sağlayacak, üretim ve ihracat kapasitesini güçlendirecek etkin, adil, şeffaf ve bütüncül politikaların belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve İçtüzüğü’nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz. 09/06/2026

Rıdvan UZ
İYİ Parti Çanakkale Milletvekili

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

GEREKÇE

Sanayide ara eleman krizi, Türkiye'nin üretim, ihracat, istihdam, teknoloji dönüşümü ve kalkınma hedeflerini doğrudan ilgilendiren stratejik bir sorundur. Türkiye'de bir yandan genç işsizliği ve diplomalı işsizlik büyürken, diğer yandan sanayi işletmeleri kaynakçı, CNC operatörü, makine bakımcı, elektrik-elektronik teknisyeni, kalıpcı, tornacı, tekstil ustası, kaynak ustası, otomasyon teknisyeni ve nitelikli üretim personeli bulmakta zorlanmaktadır. Bu tablo, eğitim sistemi ile üretim hayatı arasındaki bağı ciddi biçimde zayıfladığını göstermektedir.

TÜİK'in 2025 işgücü istatistiklerine göre 15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı yüzde 15,3 olmuştur. Genç erkeklerde bu oran yüzde 11,7, genç kadınlarda ise yüzde 22,1 olarak açıklanmıştır. Aynı veriler, Türkiye'de gençlerin önemli bir bölümünün işgücü piyasasına geçişte ciddi zorluk yaşadığını göstermektedir. Sanayinin eleman aradığı, gençlerin ise iş bulamadığı bir düzende sorun yalnızca işsizlik değil, beceri uyumsuzluğudur.

TÜİK'in 2025 yılı gençlik verilerine ilişkin kamuoyuna yansıyan sonuçlara göre, ne eğitimde ne istihdamda olan gençlerin oranı 2024 yılında yüzde 22,9 iken 2025 yılında yüzde 23,3'e yükselmiştir. Genç erkeklerde bu oran yüzde 16,3, genç kadınlarda ise yüzde 30,9 olarak açıklanmıştır. Başka bir ifadeyle Türkiye'de her dört gençten yaklaşık biri okulda da işte de değildir. Bu genç nüfus doğru mesleki yönlendirme ve güvenli istihdam politikalarıyla üretime kazandırılmazsa, sanayide ara eleman krizi daha da derinleşecektir.

Ankara Sanayi Odası'nın 2026 yılında hazırladığı rapora ilişkin açıklamalarda, Türkiye'de her dört gençten birinin eğitim ve istihdamda yer almadığı belirtilmiş; özellikle imalat sanayisinin ara eleman ihtiyacının giderilmesi için bu gençlerin çeşitli mesleklere yönlendirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Bu değerlendirme, sanayideki işgücü açığı ile gençlerin sistem dışı kalması arasındaki bağlantıyı açık biçimde ortaya koymaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı'nın 2024-2025 örgün eğitim istatistiklerine göre Türkiye'de örgün eğitimde toplam öğrenci sayısı 17 milyon 956 bin 523 olmuştur. Aynı dönemde örgün eğitim kapsamındaki okullarda görev yapan öğretmen sayısı 1 milyon 187 bin 409 olarak açıklanmıştır. Bu büyüklükteki eğitim sistemi içinde mesleki ve teknik eğitimin sanayinin gerçek ihtiyaçlarına uygun şekilde planlanması hayati önemdedir.

Mesleki ve teknik eğitim, sanayi için nitelikli işgücü yetiştirmenin ana kanalıdır. Ancak Türkiye'de mesleki eğitimin toplumsal algısı zayıflamış, birçok aile meslek liselerini akademik başarısı düşük öğrencilerin yönlendirildiği okullar olarak görmeye başlamıştır. Bu algı değişmeden, mesleki eğitim güçlü bir kariyer yolu hâline getirilmeden ve meslek liseleri modern atölye, güçlü öğretmen, sanayi bağlantısı ve güvenli staj imkânıyla desteklenmeden ara eleman krizi çözülemez.

Ara eleman kavramı dahi yeniden düşünülmelidir. Sanayinin ihtiyaç duyduğu kişi "ara" değil, üretimin merkezindeki nitelikli teknik emektir. CNC tezgâhını kullanan, robotik sistemi

Tel : 0.312.4206574 – 75

Faks : 0.312.4202300

E-posta : ridvan.uz@tbmm.gov.tr

Adres : Ana Bina E Blok 1.Kat Oda No: E120 TBMM/ANKARA

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

ayarlayan, makinenin bakımını yapan, kaynak kalitesini sağlayan, elektrik panosunu kuran, üretim hattını çalıştıran insan üretimin bel kemiğidir. Bu emeği düşük statülü görmek, sanayinin kendi geleceğini küçümsemesidir.

Sanayide ara eleman krizinin temel nedenlerinden biri ücret ve çalışma koşullarıdır. Gençler ağır, tehlikeli, uzun saatli, düşük ücretli ve sosyal itibarı zayıf işlere yönelmek istememektedir. Sanayi meslekleri insana yakışır ücret, güvenli iş ortamı, kariyer basamağı, sosyal hak ve mesleki saygınlık sunmazsa gençlerin bu alanlara yönelmesi beklenemez. Gençlere “sanayiye gel” demek yetmez; sanayiye genç için yaşanabilir ve gelecek vadeden bir alan hâline getirmek gerekir.

Organize sanayi bölgeleri, mesleki eğitim ve istihdam politikalarının merkezinde yer almalıdır. OSB’lerde faaliyet gösteren işletmelerin hangi mesleklerde ne kadar elemana ihtiyaç duyduğu, bu ihtiyacın hangi illerde yoğunlaştığı, meslek liseleri ve meslek yüksekokullarıyla hangi düzeyde iş birliği yapıldığı düzenli olarak izlenmelidir. Sanayi bölgesi ile okul aynı şehirde olup birbirinden habersiz çalışıyorsa, o sistemden nitelikli eleman çıkmaz.

MESEM uygulamaları da bu başlıkta dikkatle incelenmelidir. Mesleki Eğitim Merkezleri, öğrencilerin erken yaşta meslek edinmesi ve işletmelerde pratik beceri kazanması amacıyla önemli bir araç olabilir. Ancak MESEM; çocukların ucuz işgücü olarak kullanıldığı, iş sağlığı ve güvenliği risklerinin arttığı, okuldan kopuşun hızlandığı veya çocuk işçiliğinin meşrulaştığı bir modele dönüşmemelidir. Meslek eğitimi ile çocuk emeği arasındaki çizgi kalın, net ve denetlenebilir olmalıdır.

Çıraklık ve staj süreçleri de sanayide ara eleman yetiştirmenin kritik halkalarıdır. Staj yapan veya çırak olarak çalışan gençlerin sigorta, ücret, iş güvenliği eğitimi, mesleki rehberlik, denetim ve eğitim kalitesi güvence altına alınmalıdır. Gençler işyerine yalnızca “yardımcı eleman” olarak değil, meslek öğrenen bireyler olarak gitmelidir. Staj defteri doldurmakla usta yetişmez; gerçek eğitim, güvenli atölye ve nitelikli usta-öğreticiyle olur.

Sanayide teknolojik dönüşüm, ara eleman ihtiyacının niteliğini de değiştirmiştir. Dijitalleşme, otomasyon, robotik sistemler, yapay zekâ destekli üretim, enerji verimliliği, yeşil dönüşüm, karbon düzenlemeleri ve ihracat standartları; geleneksel mesleklerin yanında yeni teknik beceriler gerektirmektedir. Artık sanayinin ihtiyacı yalnızca el becerisi değil, teknik okuryazarlık, dijital yetkinlik, kalite bilinci ve sürekli öğrenme kabiliyetidir.

TOBB’un 2025 Ekonomik Raporu’nda sanayi, yeşil dönüşüm, enerji verimliliği, yenilenebilir enerji yatırımları, döngüsel ekonomi ve dijitalleşme adımlarının önemine dikkat çekilmiştir. Sanayinin karbon ayak izini küçültürken küresel pazardaki payını büyütmesi için uygun finansman, teşvik ve dönüşüm politikalarına ihtiyaç olduğu belirtilmiştir. Bu dönüşüm, yalnızca makine yatırımıyla değil, o makineleri kullanacak nitelikli teknik insan gücüyle mümkündür.

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

Meslek yüksekokulları da ara eleman krizinin çözümünde özel bir yere sahiptir. Ancak birçok meslek yüksekokulunda sanayiyle bağ zayıf, laboratuvar ve atölye altyapısı yetersiz, mezun takip sistemi sınırlı, staj ve uygulamalı eğitim niteliği düşük kalabilmektedir. Meslek yüksekokulları, teorik diploma veren kurumlar değil; sanayiyle birlikte çalışan, uygulamalı üretim becerisi kazandıran, öğrenciyi mezun olmadan işe hazırlayan kurumlar olmalıdır.

Kadınların sanayide istihdamı da ayrıca araştırılmalıdır. Teknik mesleklerin erkek işi olarak görülmesi, kız öğrencilerin mesleki ve teknik alanlara yönlendirilmemesi, sanayi işletmelerinde uygun çalışma ortamı ve güvenli ulaşım eksikliği, kadınların sanayide istihdamını sınırlamaktadır. Oysa Türkiye'nin üretim kapasitesini artırmak için kadınların teknik eğitim ve sanayi istihdamına daha güçlü katılımı şarttır.

Göçmen emeği ve kayıt dışı çalışma da sanayide ara eleman krizinin karanlık yüzlerinden biridir. Nitelikli eleman bulamayan bazı işletmeler kayıt dışı, düşük ücretli veya güvencesiz göçmen emeğine yönelebilmektedir. Bu durum hem yerli işçinin ücret ve çalışma koşullarını baskılamakta hem göçmen emeğinin sömürülmesine yol açmakta hem de iş sağlığı ve güvenliği risklerini artırmaktadır. Ara eleman açığının çözümü güvencesiz emek değil, nitelikli ve kayıtlı istihdam olmalıdır.

Sanayide ara eleman krizinin bir diğer nedeni mesleki rehberlik eksikliğidir. Öğrenciler ve aileler hangi mesleğin gelecekte iş imkânı sunduğunu, hangi teknik becerilerin kazanç ve kariyer sağladığını, hangi sektörlerde eleman açığı bulunduğunu yeterince bilmemektedir. Ortaokuldan itibaren güçlü kariyer rehberliği, sektör tanıtımları, OSB gezileri, rol model ustalar ve mezun başarı hikâyeleriyle mesleki eğitimin itibarı artırılmalıdır.

Bu kapsamda sanayide hangi sektörlerde ve hangi illerde ara eleman açığı bulunduğu, OSB'lerin meslek bazlı işgücü ihtiyacı, meslek liseleri ve meslek yüksekokullarının mezun-istihdam verileri, MESEM ve staj uygulamalarının sonuçları, gençlerin mesleki eğitime yönelme nedenleri, iş güvenliği vakaları, ücret düzeyleri, kayıt dışı çalışma, kadınların teknik istihdamı ve göçmen emeğinin etkisi Meclis tarafından bütün yönleriyle araştırılmalıdır.

Ayrıca Millî Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, YÖK, KOSGEB, İŞKUR, OSB yönetimleri, meslek odaları, sanayi odaları, sendikalar, işveren örgütleri, meslek liseleri, meslek yüksekokulları ve öğrencilerin katılımıyla mesleki eğitim-sanayi-istihdam zincirini kuracak kalıcı bir model oluşturulmalıdır.

Sanayide ara eleman krizi, yalnızca işletmelerin personel bulamama sorunu değildir. Bu kriz; eğitim sisteminin üretimle bağının kopması, gençlerin sanayiye güven duymaması, mesleki eğitimin itibar kaybetmesi, ücretlerin yetersiz kalması ve teknik emeğin hak ettiği değeri görmemesidir. Üretim hattında insan yoksa makine de susar, ihracat da yavaşlar, kalkınma da eksik kalır.

Türkiye'de sanayide ara eleman krizinin tüm boyutlarıyla araştırılması; mesleki ve teknik eğitimin niteliğinin, OSB'lerin işgücü ihtiyacının, MESEM ve staj uygulamalarının,

Tel : 0.312.4206574 – 75

Faks : 0.312.4202300

E-posta : ridvan.uz@tbmm.gov.tr

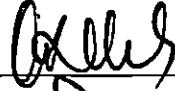
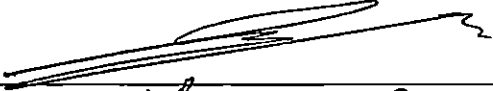
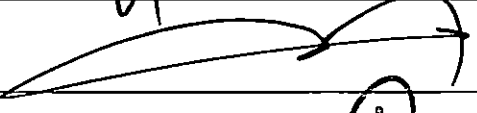
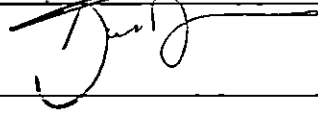
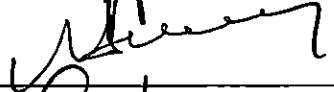
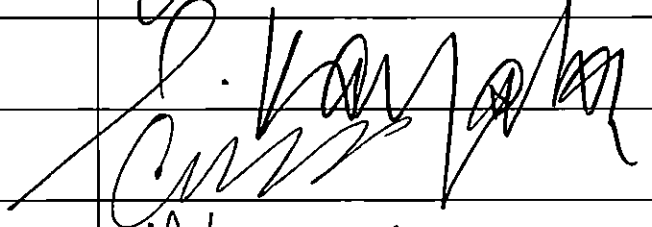
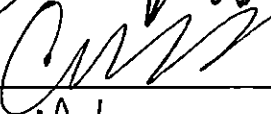
Adres : Ana Bina E Blok 1.Kat Oda No: E120 TBMM/ANKARA

Rıdvan UZ
Çanakkale Milletvekili
TBMM Kâtip Üyesi

gençlerin sanayiden uzaklaşma nedenlerinin, ücret ve çalışma koşullarının, beceri uyumsuzluğunun ve kamu kurumları arasındaki koordinasyon eksikliklerinin tespit edilmesi; sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli teknik insan gücünü yetiştirecek kalıcı politikaların geliştirilmesi amacıyla Meclis Araştırması açılması zorunludur.

Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

ADI VE SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZASI
Ömer KARACA	AMMAN	
Yasin ÖZTÜRK	DENİZLİ	
Yiğmeç ARSLAN	ANKARA	
M. Cihan PAÇACI	İSTANBUL	M. Cihan Paçacı.
AYYÜCE TÜRKER	ADANA	
Y. Selçuk TÜRKÖZ	BURSA	
Burhanettin KOÇMAZ	MERSİN	B. Koçmaz
Turan YALDIR	AKARAY	
Selcan TAŞCI	TEKİRDAĞ	
Şenol SUNAÇ	MANİSA	
Metin ERGÜN	MUĞLA	M. Ergün
M. Mustafa GÜRBAN	GAZİANTEP	
Burak DALGIN	BALIKESİR	
Hüseyin KIRKANAR	İZMİR	
Yavuz AYDIN	TRABZON	
Hasan TOKTAŞ	BURSA	
Mehmet AKALIN	EDİRNE	
Lehilah KAYALAR	YOZGAT	
A. Selik GİRKİN	HATAY	
A. Esref FAKİBAĞA	ANKARA	A. Fakıbağa.